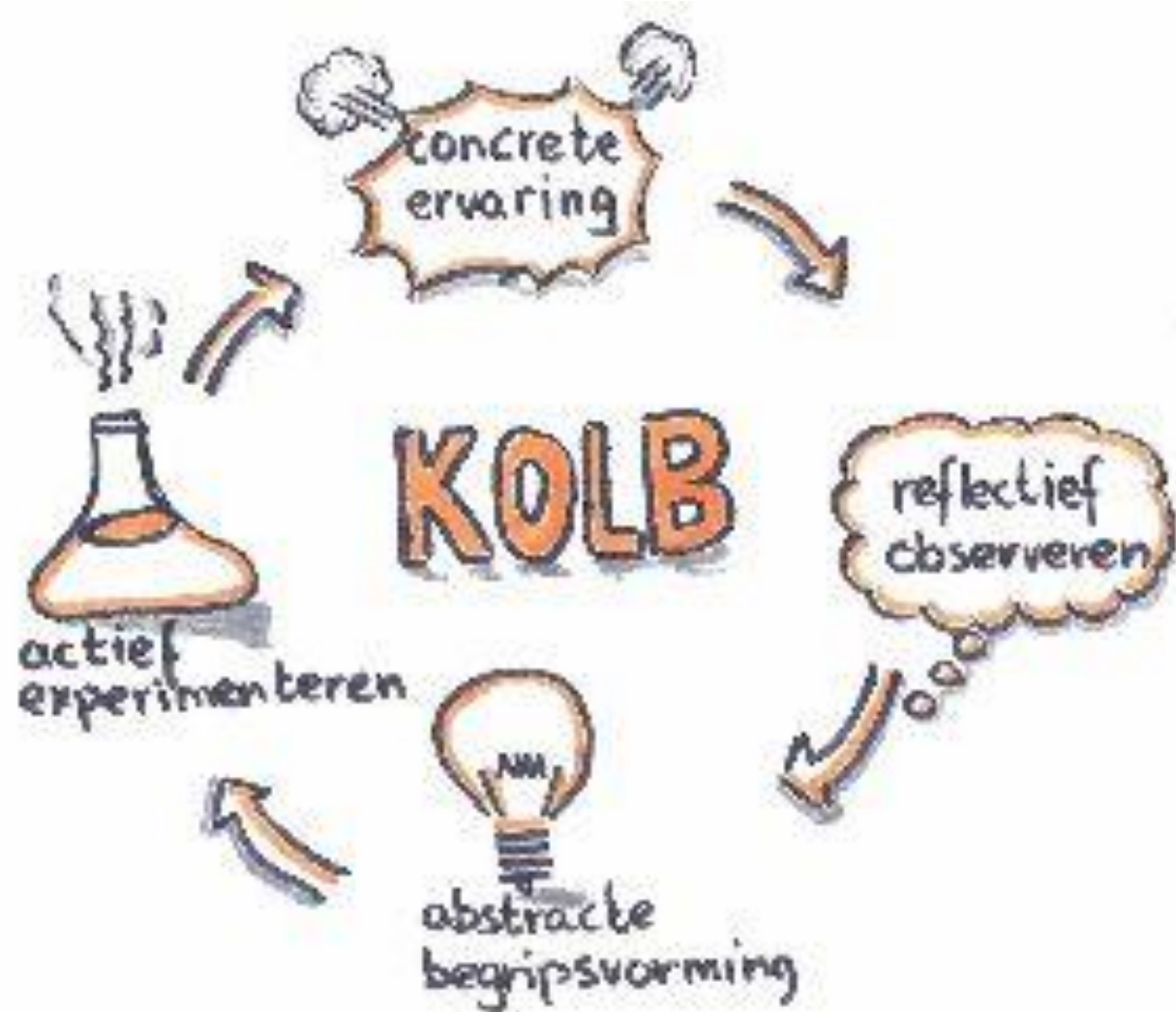

Wat zijn de leerstijlen van Kolb? De uitleg

De Amerikaanse psycholoog David Kolb ontwikkelde, samen met Roger Fry in de jaren zeventig van de vorige eeuw een model ten behoeve van een effectief leerproces. Dit management model, het Experiential Learning Model (ELM), is cyclisch en staat ook bekend in de wetenschap als de vier leerstijlen van Kolb.

Door de de vier leerstijlen van Kolb, wat tevens een leercirkel is, wordt het duidelijk dat er niet slechts één manier van leren is, maar dat er meerdere methoden zijn en dat elk individu zijn eigen voorkeur leerstijl heeft.

David Kolb ontdekte dat mensen geneigd zijn om voornamelijk de leerfase te ontwikkelen waar ze sterk in zijn. Volgens hem is het juist goed om ook aandacht te besteden aan manieren van leren waarin men minder goed is.

Door een dergelijke diversiteit kan de leercyclus vollediger en evenwichtiger doorlopen worden, waarbij elke fase evenredig veel aandacht krijgt.

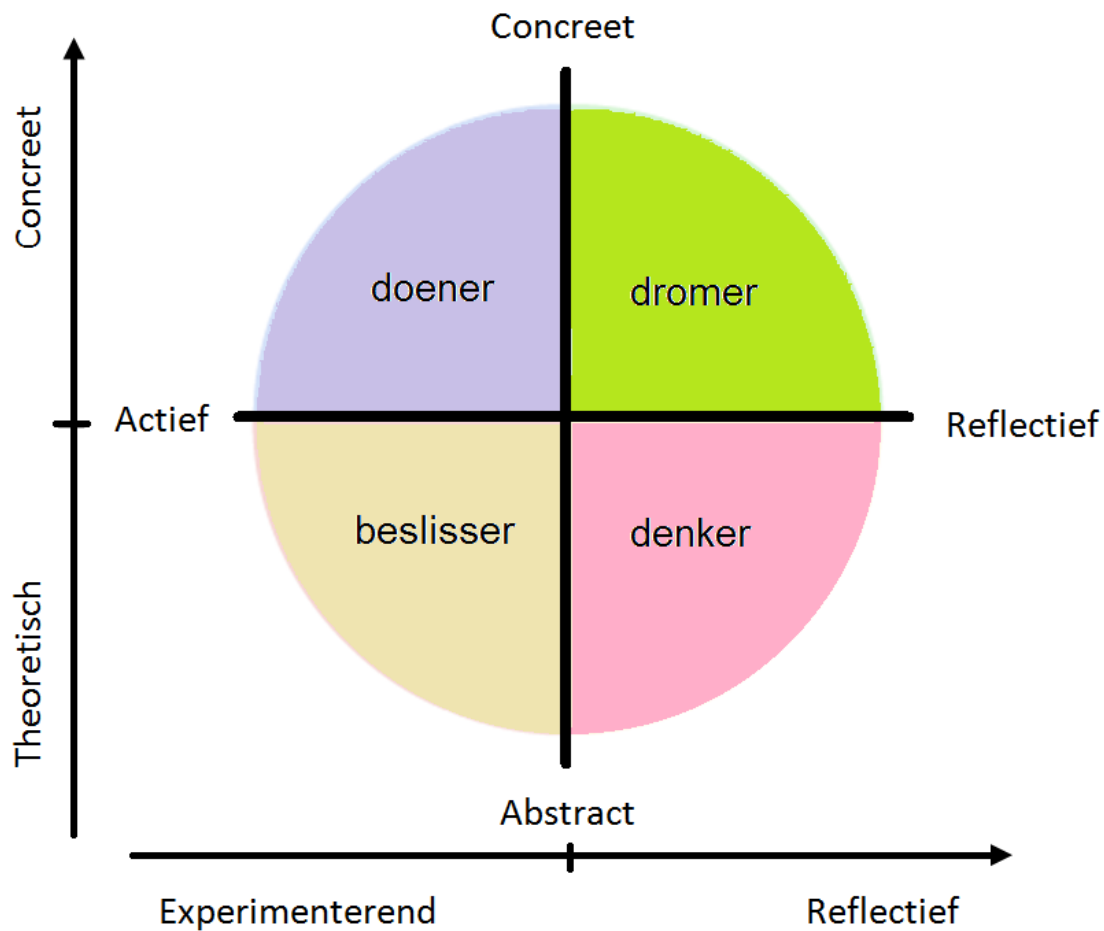
Een groep heeft deze diversiteit van nature, waardoor de groepsleden elkaar als vanzelf aanvullen. Zodoende kwam David Kolb tot het inzicht van de vier leerstijlen van Kolb.

Dimensies

David Kolb onderscheidt in zijn 4 leerstijlen model twee dimensies met als tegenpolen *“Concreet versus Abstract”* en *“Actief versus Reflectief”*. In praktijk blijkt dat volwassenen (in tegenstelling tot kinderen) afhankelijk van de ervaring en levensfase, eerst iets moeten afleren, voordat ze iets nieuws te kunnen aanleren. Soms moeten er eerst (ongewenste) ervaringen worden verwerkt, voordat ze open staan voor nieuwe inzichten.

Wat zijn de vier leerstijlen van Kolb?

Binnen de dimensies, zijn de vier leerstijlen van Kolb gebaseerd op een theoretisch model van vier belangrijke stappen. David Kolb onderscheidt de gedragingen en de bijbehorende leerstijlen:

Doener

Deze leerstijl vertoont een combinatie van actief experimenteren en concreet ervaren.

Doeners hebben een voorkeur voor situaties waarin ze zo snel mogelijk aan de slag kunnen en leren het best wanneer er ruimte is voor directe ervaring door dingen te doen.

Doeners staan open voor nieuwe leermomenten, kunnen goed problemen oplossen en vinden het een uitdaging om aan een onbekende klus te beginnen.

Beschouwer

Deze leerstijl heeft een voorkeur voor concreet ervaren en reflectief observeren. Beschouwers willen eerst goed ergens over nadenken en zijn kampioen in laterale probleemoplossing.

Zij willen graag een probleem van alle kanten benaderen en bekijken en zien steeds nieuwe ingangen en oplossingen. Beschouwers willen niet opgejaagd worden en willen de tijd hebben voordat ze beslissen.

Denker

Deze leerstijl combineert reflectief observeren met abstract conceptualiseren. Denkers zetten graag hun observaties om in hypothesen en theorieën. Zij kunnen goed redeneren en werken graag zelfstandig.

Zij leren het beste vanuit gestructureerde situaties met duidelijke doelstellingen, theorieën en modellen. Zij willen graag de kans krijgen om vragen te stellen en te discussiëren.

Beslisser

Deze leerstijl heeft een voorkeur voor abstract conceptualiseren en actief experimenteren. Beslissers proberen graag theorieën uit in de praktijk.

Ze nemen vaak initiatief, zijn probleemoplossend en hakken knopen door. Zij leren het beste aan de hand van duidelijk en beknopt geformuleerde regels en principes, die ze meteen kunnen toepassen. Het zijn praktijkmensen die niet van tijdverspilling houden.

De leerstijlen van Kolb zijn cyclisch

De leerstijlen van Kolb is een cyclisch proces, waarin alle vier de leerfasen moeten worden doorlopen. Dat hoeft overigens niet vanuit hetzelfde beginpunt, maar bij voorkeur wel in dezelfde volgorde.

Ondanks voorkeur voor een bepaalde fase, wordt het leerproces volgens David Kolb gemakkelijker door alle vier de leerfasen te doorlopen.

Samenhang

In veel opleidingen lag het accent tot voor kort vooral op de assimilerende leerstijl; overdenking en theorievorming. Daarbij werd geleerd hoe bepaalde dingen met elkaar samenhangen en hoe ze in een theoretisch kader gezien kunnen worden.

Aan de accommoderende leerstijl (experimenteren en ervaren) werd vaak minder aandacht besteed. Door iets te doen, doet men ervaring op (doener). Vervolgens kijkt men terug naar wat er precies gebeurd is (beschouwer).

Daarna legt men verbanden tussen deze reflecties en observaties en vormt men een bepaalde theorie (denker). Dan bedenkt men hoe iets (nog) beter kan en zal dat in de praktijk uitproberen (beslisser). Allround leerders beheersen alle vier de leerstijlen.

Ontwikkel jezelf met de leerstijlen van Kolb

Persoonlijke ontwikkeling volgens je eigen leerstijl

Als het aan Paul Rosenmöller ligt, is het eindexamen in het voortgezet onderwijs toe aan een 'fikse opknapbeurt'. Scholen zouden te veel opleiden tot eenheidsworst, aldus de voorzitter van de VO-raad.

Ook menig bedrijf lijdt aan het 'eenheidsworstsyndroom' waarin kopieergedrag de boventoon voert en de ene medewerker nauwelijks is te onderscheiden van de ander.

Het gevolg mag duidelijk zijn: een tekort aan dynamiek binnen het bedrijf. Ieder mens is uniek en maakt zijn eigen persoonlijke ontwikkeling door.

Daarom zouden niet alleen scholen, maar ook organisaties veel meer moeten inzetten op een persoonlijke leerstijl die ervoor zorgt dat ieder individu het beste uit zichzelf haalt.

Leren in eigen stijl

Zet een groep mensen bij elkaar en laat ze hetzelfde onderwerp of vaardigheid leren. Je zult merken dat iedereen dat op zijn eigen manier doet. Leren is niet te vangen in één stijl.

Leerpsycholoog en pedagoog David Kolb maakte een onderscheid tussen verschillende leerstijlen en persoonlijkheden.

David Kolb ging uit van doeners, denkers, dromers en beslissers. Allemaal maken ze verschillende fasen door tijdens de leercirkel: concreet ervaren, waarnemen en overdenken, analyseren en abstract denken en actief experimenteren.

Persoonlijke ontwikkeling

Al naar gelang het type persoonlijkheid stapt iemand de leercirkel binnen.

- Doeners houden van aanpakken. Geef ze een aantal concrete instructies en ze gaan direct aan de slag. Actief experimenteren is hun credo. Problemen kun je oplossen door dingen uit te proberen.
- Denkers kiezen er eerst voor om informatie te verzamelen. Ze koppelen nieuwe kennis aan hetgeen ze al weten. Denkers gaan pas concreet aan de slag wanneer ze begrijpen waar ze mee bezig zijn.
- Dromers houden niet van snelle beslissingen. Ze nemen de tijd en bekijken de dingen graag van meerdere kanten. Daardoor zien ze vaak verschillende oplossingen die allemaal het overwegen waard zijn.
- Beslissers gaan pragmatisch te werk. Ze maken graag een stappenplan en proberen vervolgens dingen uit. Ze zijn meer praktijkgericht en niet zo geïnteresseerd in de theorie.

Je voordeel doen met de leerstijlen van Kolb

Voor trainers is het een stuk eenvoudiger wanneer zij een idee hebben of de trainee een doener, denker, dromer of beslisser is. Hierdoor kunnen zij op de persoon gerichte leerstof ontwikkelen.

De beslisser moet je vooral zien te overtuigen van het praktische nut daarvan. De denker is het meest gebaat bij een intellectuele uitdaging. De doener doe je vooral een plezier door hem te prikkelen met een praktische opdracht.

De dromer wordt enthousiast wanneer hij wordt geconfronteerd met verschillende visies om een probleem op te lossen.

Wanneer medewerkers kunnen leren volgens een stijl die past bij de eigen persoonlijkheid, zullen ze meer gemotiveerd zijn en betere resultaten bereiken. Iets nieuws leren gaat dan niet op een geforceerde manier, maar als het ware vanzelf.

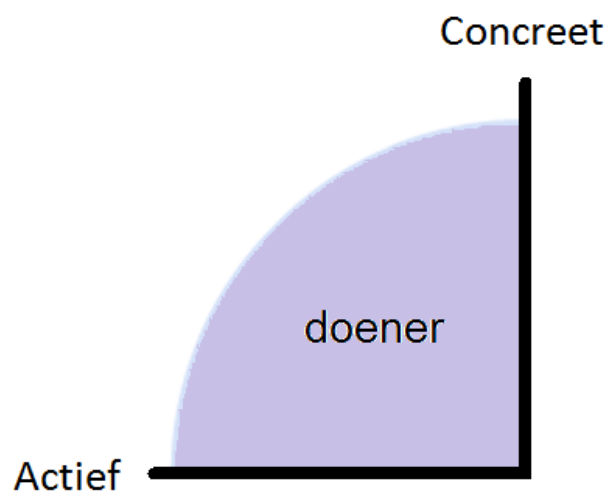
Nu is het jouw beurt

Wat denk jij? Hoe pas jij de leerstijlen van Kolb toe? Herken je de leerstijlen van Kolb of zijn er meer / anderen? Wat zijn volgens jou andere succes criteria of factoren die kunnen bijdragen aan goede leercirkel?

DOENER – CONCREET ERVAREN

De doener leert door ervaringen. De doener wil vooral ervaringen opdoen en experimenteren. Als hij ergens aan begint, wil hij resultaten zien. De doener wil overal aan meedoen en erbij horen. Hij wordt graag 'in het diepe gegooid'.

Een doener werkt graag samen en onderneemt gauw actie. Hij schiet snel in actie en probeert ook anderen mee te trekken. Hij zoekt zelf nieuwe leersituaties op, maar is soms ongeduldig als iets niet gaat zoals verwacht. Een doener kan zich makkelijk aanpassen aan nieuwe situaties en onverwachte omstandigheden. Hij zoekt vaak zelf nieuwe (leer)situaties op, maar neemt soms onnodige risico's. De doener wil vlug resultaat. Soms is hij ongeduldig en gaat hij over tot actie zonder na te denken. Een doener vindt het soms moeilijk om hoofd en bijzaken van elkaar te onderscheiden en kan soms 'zonder nadenken iets doen'.

Doeners hebben vooral interesse voor het uitproberen van dingen op intuïtieve basis. Ze hebben een voorkeur voor leren via 'trial and error', niet gehinderd door veel theorie. Doeners verkiezen wisselende leeromstandigheden en hebben een voorkeur voor leren waar ze een actieve rol kunnen spelen in een affectieve omgeving.

- Sfeer en menselijk contact zijn belangrijk. Misschien leert hij beter aan de keukentafel? Of in de living? Zoek de beste leeromgeving. Doe af en toe een stukje leerstof samen.
- Zorg voor veel afwisseling. Laat hem niet aan een stuk door hetzelfde studeren. Plan niet: vandaag aardrijkskunde en morgen Engels. Plan wel: vandaag een half uur aardrijkskunde en een half uur Engels. En morgen weer.
- Rem een doener op tijd af. Geef snelle feedback als hij zonder nadenken te werk gaat: "Heb je dat wel goed gelezen?", "Kijk eens goed wat ze vragen?" Geef tips.

- Help hoofd- en bijzaken te onderscheiden. Dat kan de doener niet zo goed. Bedenk samen een systeemje met kleurtjes of onderstrepen.
- Geef de nodige tijd en ruimte om dingen uit te proberen.

Leerstijl	Kernwoorden	Leert het beste van...
Doener Accomoderen	Wat is er nieuw? Ik ben in voor alles in. ben in voor alles in.	Directe ervaring, dingen doen. Nieuwe ervaringen, het oplossen van problemen. In het diepe gegooid worden met een uitdagende taak.

TIPS VOOR DE DOENER

Ga voor directe ervaringen
 Probeer verschillende werkvormen uit
 Denk na over jouw eigen oplossingsgedrag
 Zorg dat je mensen om je heen hebt die je indien nodig de theorie kunnen verduidelijken.

De doener wordt blij van:

groepswerk, taakjes en projecten.
 tijd en ruimte om dingen uit te proberen
 uitdagingen en nieuwe situaties
 directe ervaring door dingen te doen
 problemen om op te lossen
 afwisseling verschillende werkvormen
 vrijheid m snel te reageren

Sociaal:

humor, plezier en ontspanning op de leerplek
 veel samenwerken:
 contact met anderen

Heeft hulp nodig bij:

voorbereidingen treffen
 hoofd- en bijzaken onderscheiden.

terugkoppeling op eigen acties

VOORBEELD

Leren begrijpen door zelf op goed geluk wat proefjes uit te voeren en te kijken wat er gebeurt.
 Ik doe A en zie wel wat uit B komt.

HOE STIMULEER JE DE DOENER

Sfeer en menselijk contact zijn belangrijk, doe veel samen.
 De doener leert het best via groepswerk, taakjes en projecten.

Doeners hebben uitdagingen en spanningsvolle situaties nodig die om snelle keuzes vragen. Doeners gaan soms zonder na te denken aan het werk. Evalueer een taak achteraf en help hoofd- en bijzaken te onderscheiden.

Geef een doener de nodige tijd en ruimte om dingen uit te proberen.

DIDACTISCHE WERKVORMEN

Belangrijk binnen de les is een afwisseling in werkvormen: concrete actie, spanning, crisis, competitie en in beweging blijven. Alles draait om nieuwe ervaringen.

Doen, experimenteren en uitproberen.

Laat ideeën omzetten in actie: direct uitvoeren van plannen.

Creëer werksituaties zoals stages, werkbezoeken of praktijkvoorbeelden.

Geef opdrachten waarbinnen al doende wordt geleerd.

Laat opdrachten maken die gericht zijn op het opdoen van nieuwe ervaringen.

Laat dingen maken: collages in beeld en tekst, knipkrant, video's, Powerpoint of Prezi presentaties, ontwerpen van werkstukken, etc.

Doe aan toneel- en rollenspel.

Laat leren in spelvorm: quiz met teams tegen elkaar, waardoor ook het competitie-element wordt gevoed.

Laat samenwerken met andere leerlingen aan een werkstuk, presentatie, etc.

Laat ze risico's nemen en in beweging blijven.

Laat ze informatie verzamelen door in gesprek te zijn met anderen: interviews met medeleerlingen, docenten, experts, ervaringsdeskundigen.

Gesprekken voeren en interviews afnemen.

Laat speculeren: in de toekomst kijken.

BEGELEIDEND MATERIAAL

Laat de leerlingen in het materiaal spelen en speculeren rondom de vraag: "wat zou er gebeuren als?".

Van belang is afwisseling. Het materiaal moet dan ook voorzien zijn van spectaculaire informatie, veel beelden, korte en bondige teksten en directe opdrachten - opdat de leerlingen snel aan de slag gaan.

De aangeboden informatie moet essentieel zijn en slaan op de dagelijkse praktijk: levensecht en voor te stellen.

Aanbieden van opdrachten zodat het leerproces begint met instructie en doen.

Informatie aanbieden via beeld, geluid, film geniet de voorkeur boven tekst.

Aanbieden van informatie via een persoon (in gesprek met/luisteren naar): Collega - deelnemer, docent, audio, video of een rondleiding.

Aanbieden van nieuwe ervaringen: excursie, interviews, museum met veel activiteiten.

De stimulus is levendig, sensationeel, actief en liefst met bewegend beeld.

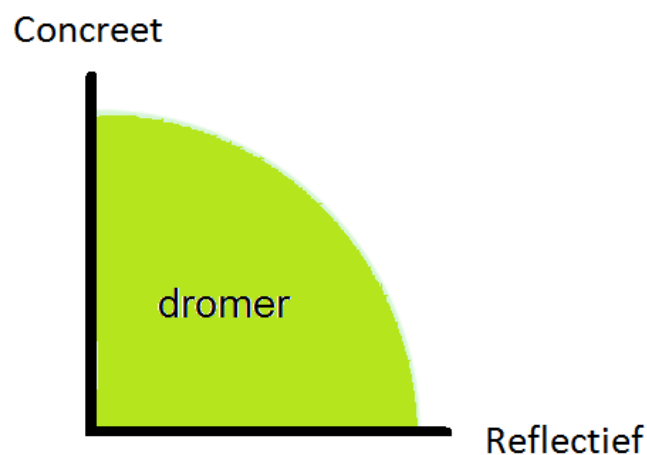
KARAKTERISTIEKEN VOOR DE LEEROMGEVING

Toepassen van kennis

Vaardigheden

DROMER- ANALYSEREN EN ABSTRACT DENKEN

De dromer kijkt aandachtig hoe anderen een probleem aanpakken. Eerst goed kijken, dan pas zelf aan de slag gaan. De dromer wil 'eerst denken, dan doen'. Een dromer leeft het beste als hij de tijd krijgt om na te denken: eerst nadenken, dan pas doen. Sommige dromers twijfelen vaak en komen soms langzaam tot een besluit. Ze zijn voorzichtig en nemen weinig risico's. De dromer kan zich goed inleven in verschillende situaties en kan een probleem vanuit vele standpunten bekijken. Hij denkt na over verschillende situaties en probeert zich hierin in te leven. Hierdoor ziet hij vaak meerdere (goede) oplossingen, maar twijfelt over een beslissing. Door zijn fantasie en inleving legt de dromer snel verbanden tussen verschillende situaties. Dromers maken en bedenken graag, maar hebben daar tijd en ruimte voor nodig. Een dromer heeft tijd en ruimte nodig om goed te leren.

Dromers hebben vooral interesse voor sociale en culturele probleemsituaties. Ze zijn goed in het brainstormen van ideeën. Dromers stellen echter keuzes gemakkelijk uit en verkiezen reflectieve rollen.

- Bedenk samen voorbeeldjes bij de leerstof. Zo leert je kind het best.
- Leg geen limiet of tijdsduur op: dromers hebben er een hekel aan.
- Moedig dromers aan: dan leren ze beter en liever.
- Bedenk samen oplossingen. De dromer kan zich goed inleven in verschillende situaties en kan een probleem vanuit vele standpunten bekijken. Geef hem tijd om dat te doen.
- De dromer kijkt aandachtig hoe anderen een probleem aanpakken. Eerst goed kijken, dan pas zelf aan de slag gaan. Lukt iets niet dadelijk, doe het dan eens voor.

Leerstijl	Kernwoorden	Leert het beste van...
Dromer / Bezinner Divergeren	Ik wil hier graag even over nadenken.	Activiteiten waar ze de tijd krijgen / gestimuleerd worden. (Achteraf) na te denken over acties. Als de mogelijkheid wordt geboden eerst na te denken en dan pas te doen. Beslissingen nemen zonder limieten en tijdsduur.
TIPS VOOR DE DROMER OF BEZINNER Maar vooraf een plan Neem de tijd voor lastige beslissingen Neem de tijd om jouw ervaringen te overdenken Bekijk een probleem vanuit verschillende invalshoeken <i>De dromer wordt blij van:</i> visuele presentatie van de leerstof leerstof uitleggen met voorbeelden geen limiet of tijdsduur opleggen; dan blokkeren ze aanmoediging; zo leren ze beter en liever werk volgens een plan laat ze zich veilig voelen confrontatie met verschillende visies ruimte om ervaringen en gevoelens te uiten tijd om de ervaringen te verwerken geef ze uitdaging, ze hebben een veelzijdige belangstelling geef ze de tijd/kans (achteraf) na te denken over acties <i>Sociaal:</i> geef ze tijd de overige groepsleden te leren kennen geef ze kans gedachten uit te wisselen met de groep <i>Geef hulp bij:</i> het nemen van besluiten		
DROMER – VOORBEELD Leren begrijpen door na te denken over mogelijke oorzaken en verklaringen voor wat er gebeurt. Ik zie/lees A en wil weten/voor mezelf verklaren hoe het komt dat B eruit komt.		

HOE STIMULEER JE DE DROMER

Zorg voor verschillende meningen over een probleem, dat stimuleert.
Geef dromers tijd en ruimte om ervaringen te verwerken en gevoelens te uiten.
Dromers leren het best als de docent de leerstof met voorbeelden uitlegt.
Leg geen limiet of tijdsduur op: dromers hebben hier een hekel aan.
Moedig dromers aan: dan leren ze beter en liever.

DIDACTISCHE WERKVORMEN VOOR DE DROMER

Centraal bij de dromer staat: emotie, verbeelding, voorstellingsvermogen, persoonlijke betekenisgeving, zintuigen, fantasie, observeren en nieuwe ideeën generen.

Laat onderzoeken: 'wat de persoon beweegt'.
Een groepsgebesprek: gericht op persoonlijke gedachten en gevoelens.
Maak gebruik van de zintuigen: voelen, ruiken, proeven, kijken en luisteren.
Laat onderzoek doen: gericht op alle deelonderwerpen binnen een thema en het verdiepen in verschillende verhalen.
Werk binnen een thema.
Laat brainstormen.
Laat een mindmap maken.
Een rollenspel spelen.
Laat een toneelstuk of rollenspel schrijven: gericht op de personages.
Stimuleer creatieve werkwijze (zoals ontwerpen en vormgeven)
Laat gedichten maken.
Collages maken.
Reflecteer met elkaar op aangeboden materiaal (film, beeld, tekst, groepsgebesprek, etc):
waarin de deelnemers hun eigen gedachten en gevoelens onder woorden brengen.

BEGELEIDEND MATERIAAL

Materiaal geeft antwoord op de vraag: "Waarom wel of niet?".
Sfeer, vorm en kleur is van belang: het materiaal moet er sfeervol en aantrekkelijk uitzien.
Aanbieden van persoonlijke verhalen die de interesse en sensitiviteit ten opzichte van persoonlijke en intermenselijke aspecten voeden.
Aanbieden van subjectieve benadering, bijvoorbeeld door persoonlijke verhalen of poëtische en/of fantasierijke teksten.
Aanbieden van diverse bronnen: tekst, voorwerpen, foto's, beeld, film, kranten, dagboekfragmenten, etc.
Aanbieden van verschillende invalshoeken: visies en meningen van verschillende mensen.
De stimulus is gericht op ervaren: iets bekijken, voelen, horen, etc en is poëtisch en fantasievol van aard.

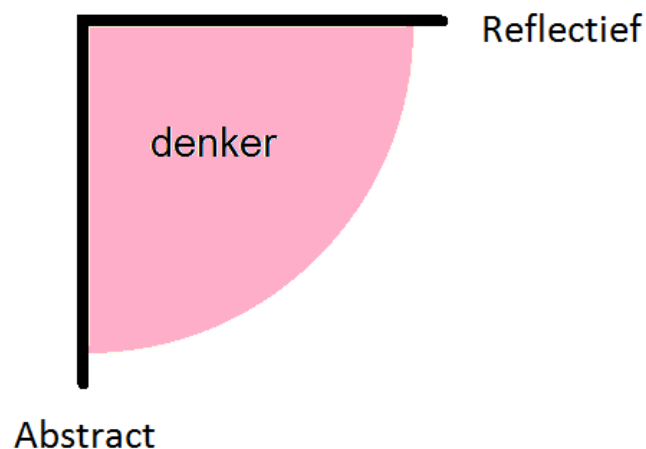
KARAKTERISTIEKEN VOOR DE LEEROMGEVING

Expressie en sfeer

Persoonlijke feedback
Reflectie op ervaring
Leren door inleving

DENKER – WAARNEMEN EN OVERDENKEN

Een denker stelt graag onderzoekende vragen. De dromer kijkt naar wat er gebeurt en probeert algemene regels daarin te ontdekken, die eventueel met elkaar of met andere ervaringen in verband kunnen worden gebracht. Een denker houdt van logica en redeneren. Een denker is goed in logisch denken (logica) en redeneren. Denkers zijn meestal nauwkeurig en werken nauwgezet. Maar ze willen ook ruimte om creatief om te gaan met hun ideeën. Een denker leert het beste in gestructureerde situaties. Ze leren het best uit boeken en voordrachten: die zijn duidelijk en logisch opgebouwd. Ze leggen graag een relatie met de kennis die ze al hebben. Hij kan niet goed tegen wanorde en vraagt niet gauw om hulp. Ze vragen zelden hulp aan anderen. Soms staan ze niet echt met de voeten op de grond en komen ze met ideeën die ze nooit in de praktijk kunnen omzetten. Niet alle ideeën van een denker zijn even praktisch.

Denkers hebben vooral interesse voor ideeën en begrippen, minder voor mensen en emoties. Ze zijn vooral gericht op inductief redeneren en het opstellen van theoretische modellen. Denkers verkiezen symbolische leeromgevingen, waarbij ze via literatuur zelf kaders ontwikkelen en leggen nadruk op logica.

- Een denker weet graag waarom hij iets leert. Vertel het.
- Zorg voor orde en rust in de studeerkamer. Een denker werkt graag alleen.
- Geef denkers de tijd en de kansen om zelf het hoe, wat en waarom te ontdekken. Laat hem zelf zoeken op internet, bijvoorbeeld.

- Bemoei je niet te veel. Denkers ervaren dat snel als bemoeienis, een inperking van hun ambities.
- Een denker heeft uitdagingen (complexe vraagstukken) nodig: altijd dezelfde stof verveelt snel. Help hem andere, meer uitdagende vraagjes te stellen bij de leerstof

Leerstijl	Kernwoorden	Leert het beste van...
Denker Assimileren	Hoe is dat met elkaar gerelateerd?	gestructureerde situaties met duidelijke doelstellingen (congressen, colleges, boeken) als ze de tijd krijgen om relaties te kunnen leggen met kennis die ze al hebben situaties waar ze intellectueel uitgedaagd worden de kans krijgen vragen te stellen en de basismethodologie, logica etc. te achterhalen theoretische concepten, modellen en systemen

TIPS VOOR DE DENKER

Zoek naar goed gestructureerde leermiddelen
 Zoek verbanden met kennis die je al hebt
 Zoek intellectuele uitdagingen
 Bestudeer theoretische concepten, modellen en systemen

Waar wordt een denker blij van?

orde en rust in de klas en in de studeerkamer
 duidelijke doelen en helder programma
 goed gestructureerde leermiddelen.
 uitdaging: Complexe vraagstukken
 gelegenheid om vragen te stellen
 zelfstandig leerstof doornemen
 vertel ze waarom ze iets leren
 zelfstandigheid: Bemoei je niet teveel met een denker
 geef ze tijd het hoe, wat en waarom te ontdekken

Sociaal:

liever geen groepswork

Hulp nodig bij:

het praktisch toepassen van kennis

samenwerking

VOORBEELD

Leren begrijpen door in boeken te lezen over de processen die optreden.
 Ik lees A en zie dat B daaruit voort komt".

HOE STIMULEER JE DE DENKER

Denkers weten graag waarom ze iets leren. vertel het hem.

Een denker heeft orde en rust nodig in de studeerkamer. Maar ook in de klas, groepswork is niet echt aan hem besteed.

Geef denkers de tijd om zelf het hoe, wat en waarom te ontdekken.

Bemoei je niet teveel met een denker. Denkers ervaren dit snel als een inperking van hun ambities.

Denkers hebben uitdagingen zoals complexe vraagstukken nodig: altijd dezelfde stof verveelt snel.

DIDACTISCHE WERKVORMEN

Belangrijk is dat de denker intellectueel wordt uitgedaagd. Het analyseren van ingewikkelde situaties en het veralgemeniseren ervan. Feiten, begrippen en informatie zijn daarbij van groot belang.

Informatie georiënteerd: verkrijgen van achtergrondinformatie, tekst en uitleg.

Laat verschillende visies en meningen vergelijken.

Laat theoretische modellen analyseren en de achterliggende logische samenhang ervan achterhalen.

Bied de mogelijkheid om vragen te stellen en onderzoek te doen.

Laat complexe situaties analyseren en veralgemeniseren.

Laat theorieën en concepten bestuderen, onderzoeken en bedenken.

Laat onderzoek doen naar onderlinge verbanden, naar wetenschappelijke feiten en abstracte informatie.

Een samenvatting maken: laat ze uit een wirwar van feiten de essentie halen.

Debatteren: argumenten (zowel voor als tegen) bedenken.

Laat een eigen mening vormen.

Laat exacte verschijnselen ordenen en integreren.

BEGELEIDEND MATERIAAL

Materiaal geeft antwoord op de vraag: "wat is het?".

Structuur en context zijn belangrijk: materiaal moet dan ook een duidelijke opbouw hebben.

Aanbieden van informatie, feiten en begrippen waarmee de denker het onderwerp conceptueel kan begrijpen.

Bied de informatie aan in een bredere context (plaats, tijd, etc).

Aanbieden van een objectieve benadering, zoals onderzoeksgegevens en de visie van een expert.

Aanbieden van modellen, concepten, theorieën en/of systemen, dit alles mag abstract en wetenschappelijk van aard zijn.

De stimulus zit vooral in overzichtelijk achtergrondinformatie: gestructureerd en in een bredere context geplaatst.

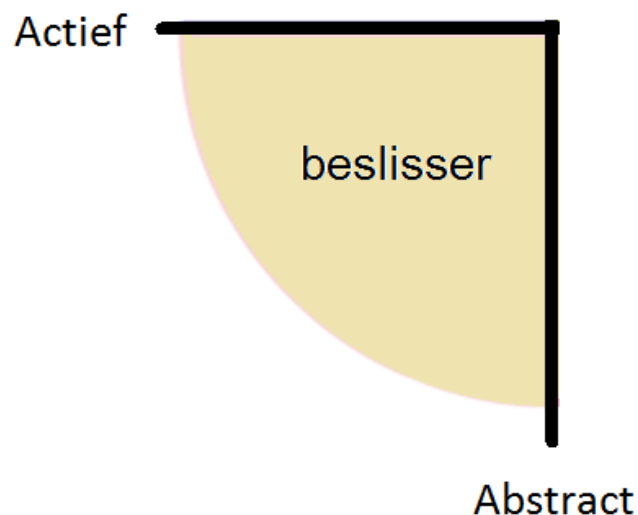
KARAKTERISTIEKEN VOOR DE LEEROMGEVING

Informatie verzamelen

Observeren en schrijven
Mening van de expert
Leren door onderzoek

BESLISSER – GESTRUCTUREERD EXPERIMENTEREN

De beslisser hakt graag knopen door. Hij plant een taak en voert die uit. De theorie interesseert hem minder, wel de oplossing voor het probleem. Een beslisser is veeleer gericht op taken dan op mensen. Bij geklets wordt hij ongeduldig. De beslisser wil graag dat theorie aan de praktijk gekoppeld wordt en leert veel van praktijkvoorbeelden. Door zijn gedrevenheid handelt een beslisser soms opdrachten te snel af. Maar soms weet hij niet wat aangevangen als er zich plots een kronkel voordoet. Een beslisser leert het meest als hij de kans krijgt om zaken uit te proberen en te oefenen onder begeleiding van een expert. Hij plant graag en voert uit. De beslisser voelt zich goed als het stappenplan, de leerroute, mooi uitgetekend voor hem ligt en hij stap na stap tot het resultaat kan komen. Hij is tevreden als het leerproces zich volgens plan voltrekt, zodat hij stap voor stap tot het juiste resultaat kan komen.

Beslissers hebben vooral interesse voor praktisch en rationeel toepassen van kennis en inzicht. Ze zijn vooral gericht op situaties met slechts één oplossingsmogelijkheid. Beslissers verkiezen technische boven sociale probleemstellingen en ze verkiezen leeromgevingen met duidelijke instructies en procedures.

- Help je kind de rode draad te vinden in de leerstof.

- Bedenk vragen en problemen bij de leerstof. Geef je kind de kans om met eigen oplossingen te experimenteren.
- Laat hem zelfstandig problemen oplossen, maar geef aanwijzingen en raad.
- Zorg voor voorbeelden uit de praktijk, het leven van elke dag.
- Maak duidelijk waarom hij dat nu allemaal moet leren. Wat doet hij daarmee in het leven. Nu of later.

Leerstijl	Kernwoorden	Leert het beste van...
Beslisser Convergeren	Hoe kan ik dit toepassen in de praktijk?	... activiteiten waar: een duidelijk verband is tussen leren en werken ze zich kunnen richten op praktische zaken ze technieken worden getoond met duidelijke praktische voorbeelden ze de kans krijgen dingen uit te proberen en te oefenen onder begeleiding van een expert

TIPS VOOR DE BESLISSER

Zoek naar verbanden tussen de leerstof en het werk
 Richt je op praktische zaken
 Laat je de dingen demonstreren
 Bekijk hoe je de theorie concreet kan toepassen.

Waar wordt een beslisser blij van?

deskundige docenten (moeten het zelf ook kunnen)
 duidelijke rode draad in de stof
 praktijkvoorbeelden
 demonstraties
 gelegenheid om zelf praktische conclusies te trekken;
 praktijkgerichte leerstof – relatie tussen theorie en praktijk
 zelfstandigheid: technieken en aanwijzingen om het zelf te doen
 gelegenheid te experimenteren met zelf bedacht oplossingen
 gelegenheid zelfstandig praktische conclusies te trekken

Sociaal:

is meer gericht op dingen dan mensen

Hulp geven bij:

leer hem dat wat hij nu leert later van pas komt.

het juiste probleem oplossen

VOORBEELD

Leren begrijpen door te kijken naar de manier waarop een leraar een proef uitvoert en het vervolgens op precies dezelfde manier herhalen.
 Ik heb gezien dat als ik A doe B erop volgt en doe dat precies zo.

HOE STIMULEER JE DE BESLISSER

Help de beslisser om een duidelijke rode draad te herkennen in de leerstof
Geef de beslisser de kans om met eigen oplossingen te experimenteren.
Laat de beslisser zelf een probleem oplossen, geef hem hierbij aanwijzingen en raad.
Beslissers leren het best als ze voorbeelden uit de praktijk krijgen.
Maak de beslisser duidelijk dat wat hij nu leert, later van pas komt.

DIDACTISCHE WERKVORMEN

Van belang bij de beslisser is dat de opgedane kennis praktisch, geldig en toepasbaar moet zijn. Stimuleer het probleemoplossend denken en uitproberen van een theorie in de praktijk.

Werk vanuit een probleemstelling.

Actieve activiteiten gericht op: probleemoplossend denken, beslissingen nemen en het genereren van praktische vertalingen van ideeën.

Laat methodes uitproberen in de praktijk.

Werk met gestructureerde opdrachten ('ouderwetse' speurtochten en frontale lessen) die resultaat gericht zijn. Essentieel is ook gestructureerd begeleidend materiaal.

Laat een quiz maken om feiten te checken: let wel vragen hebben één juist antwoord/oplossing.

Laat zakelijke plannen analyseren en/of opzetten: financiering, planning en bedrijfsmatig.

Laat experimenteren, inventariseren en uitproberen.

Laat schema's onderzoeken en zelf maken.

Stimuleer een praktisch en improviserend werkwijze.

Geef demonstraties van machines en apparaten.

Laat keuzes maken en knoppen doorhakken.

BEGELEIDEND MATERIAAL

Materiaal geeft antwoord op de vraag: "hoe werkt het?".

Van belang is ordening, efficiëntie en functionaliteit. Het materiaal moet dan ook een degelijke basis bieden. En bestaat uit een stappenplan, plaatjes, schema's en teksten die direct gebruikt kunnen worden binnen de opdrachten.

Aanbieden van schema's en modellen om de praktische vertaling en bruikbaarheid van de informatie te versterken.

Aanbieden van informatie waarin een duidelijke aansluiting is tussen theorie en praktijk.

Aangeboden feiten en objectieve informatie (geen meningen) dient zich reeds bewezen te hebben.

De stimulus bestaat uit informatie en techniek waarmee de leerling op een praktische en efficiënte wijze aan de slag kan, denk aan afstreeplijsten en checklijsten.

KARAKTERISTIEKEN VOOR DE LEEROMGEVING

Basiskennis en modellen

Één juist antwoord

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven welke leerstijl wordt aangesproken door een bepaalde werkvorm:

Werkvorm	Concreet / abstract	Actief / reflectief	Leerstijl
Begeleide discussie	Abstract	Actief	Beslisser
Casus	Concreet/Abstract	Reflectief	Dromer/Denker
Check in duo's	Abstract	Actief	Beslisser
Demo practicum	Concreet	Reflectief	Dromer
Docent stelt klassikaal vragen	Concreet/Abstract	Reflectief	Dromer/Denker
Excursie	Concreet	Actief	Doener
Frontaal lesgeven	Abstract	Reflectief	Denker
Groepswerk, praktisch	Concreet	Actief	Doener
Groepswerk, theoretisch	Abstract	Actief	Beslisser
Klassikale behandeling van opgaven	Concreet/Abstract	Reflectief	Dromer/Denker
Leerlingen verzinnen een proefje	Abstract	Actief	Beslisser
Leraar beantwoordt vragen	Abstract	Reflectief	Denker
Lezen van leerstof	Abstract	Reflectief	Denker
Onderwijsleergesprek	Abstract	Actief/Reflectief	Beslisser/Denker
Opgaven maken	Abstract	Actief/Reflectief	Beslisser/Denker
Practicum	Concreet	Actief	Doener
Quiz	Concreet	Actief/Reflectief	Doener/Dromer
Spel	Concreet/Abstract	Actief	Doener/Beslisser
Toneelstukje	Concreet	Actief/Reflectief	Doener/Dromer
Veldwerk	Concreet	Actief	Doener
Video bekijken	Concreet/Abstract	Reflectief	Dromer/Denker
Werkstuk, praktisch	Concreet	Actief	Doener
Werkstuk, theoretisch	Abstract	Actief	Beslisser